

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 20. mai 2010 (28.05)
(OR. en)**

8821/10

**JAI 320
COSI 20
CORDROGUE 40
CRIMORG 79
JAIEX 39**

MÄRKUS

Saatja:	Peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Eelm dok nr:	8495/10 JAI 294 COSI 18 CORDROGUE 38 CRIMORG 74 JAIEX 36 + COR 1
Teema:	Rahvusvahelise uimastikaubanduse vastase võitluse Euroopa pakt – kokaiini ja heroini liikumisteede tõkestamine

COREPER leppis oma 14. aprilli 2010. aasta koosolekul kokku järgmises eelnõus: rahvusvahelise uimastikaubanduse vastase võitluse Euroopa pakt – kokaiini ja heroini liikumisteede tõkestamine, mis on esitatud dokumendis

8495/10 JAI 294 COSI 18 CORDROGUE 38 CRIMORG 74 JAIEX 36 + COR 1.

Seetõttu palutakse nõukogul eespool nimetatud pakt lisas esitatud kujul heaks kiita.

RAHVUSVAHELISE UIMASTIKAUBANDUSE VASTASE VÕITLUSE EUROOPA PAKT – KOKAIINI JA HEROIINI LIIKUMISTEEDE TÕKESTAMINE

Uimastite tarbimine ja üha suurenev uimastikaubandus tekitavad Euroopa Liidu kõikidele liikmesriikidele ja liidu institutsioonidele endiselt muret. See on suur probleem avaliku korra ja rahvatervise seisukohast.

Rahvusvahelise uimastikaubanduse olukorra kohta võib teha kaks tähelepanekut:

- uimastikaubandusega seotud organiseeritud kuritegevuse võrgud on piiriülesed. Nad suudavad kohanduda eri riikides võetud vastumeetmetega. Kõige tulemuslikum on Euroopa tasandil reageerimine;
- uimastikaubandus mõjutab ELi liikmesriike erinevalt. Nad võivad kokku leppida, et ühinevad uimastikaubanduse vastu võitlemise eesmärgil, võttes konkreetseid meetmeid kooskõlas oma geograafilise asukoha, ressursside ulatuse ning neid konkreetselt mõjutavate ohtude intensiivsusega.

Eelnimetatud tähelepanekud on aluseks nõukogu otsusele sõlmida rahvusvahelise uimastikaubanduse vastane Euroopa pakt, milles praeguses etapis keskendutakse kokaiinile ja heroiinile. See projekt on esimeseks sammuks, mida peaks tulevikus kasutama muude uimastiliikide (peamiselt kanepi ja sünteetiliste uimastite) vastase võitluse mudelina. Projekt on lahutamatu osa ELi narkostrategia (kehtestatud 2005. aastal) õiguskaitsealasest aspektist ja aastateks 2009–2012 koostatud ELi narkootikumidealasest tegevuskavast, millega toetatakse terviklikku ja tasakaalustatud käsitlust, mis põhineb pakkumise ja nõudluse samaaegsel vähendamisel. See on Stockholmi programmi ning nõukogu poolt vastu võetud Euroopa sisejulgeoleku strateegia kohaldamine praktikas. Pakti tuleb rakendada kooskõlas asjakohaste, eelkõige andmekaitse valdkonda käsitlevate ELi ja riiklike õigusaktidega.

* * *

Rahvusvahelise uimastikaubanduse vastase võitluse Euroopa pakt rajaneb järgmistel põhimõtetel:

1. Pühendume liikmesriikide, Euroopa Liidu institutsioonide ja asjakohaste Euroopa asutuste vahelise, eelkõige Europolil ja Eurojustiga toimuva poliitilise koordineerimise tugevdamisele. Meie eesmärk on tagada uimastikaubanduse vastase tegevuse sidusus nii Euroopa Liidus kui ka sellest väljaspool.
2. Kasutame oma ressursse parimal võimalikul viisil. Ühendame liikmesriikide eriteenistused operatiivvõrgustikesse, mis rajanevad olemasolevatel mitmepoolsetel teabevahetusstruktuuridel, sealhulgas Europolil ja Eurojustil, vastavalt nende pädevusele. Vajaduse korral kasutame olemasolevaid kõrgetasemelisi eksperdirühmi.
3. Hakkame Euroopa Liidus „ülesandeid jagama”. Sel viisil saavad liikmesriikide rühmad ja komisjon ühendada oma jõud ja kasutada oma ressursse esmajärjekorras sellist laadi võitluses, milleks nad on kõige paremini ette valmistatud, saades samal ajal kasu oma partnerite tegevusest muud liiki uimastikaubanduse vastu võitlemisel. Näiteks tuleks kasutada liikmesriikide kogemusi, mis on saadud kokaiini salakaubaveo vastu võitlemisel läänemarsruudil ja heroïini salakaubaveo vastu võitlemisel idamarsruudil.
4. Võtame arvesse lähte- ja transiidiriikide olukorda ja vajadusi ning teeme nendega koostööd. Me kaasame väljastpoolt Euroopa Liitu suurimad ELi partnerriigid ning ka UNODCi ja Interpoli. Võtame neid elemente arvesse selliste erinevate kolmandate riikide suhtes rakendatavate Euroopa poliitikasuundade kindlaksmääramisel. Koostöö peaks olema kooskõlas ELi välis- ja laienemispoliitika ning nende struktuuridega.

5. Kõigepealt keskendume kokaiini ja heroini vastasele tegevusele. Muid uimastiliike (sünteesilised uimastid, kanep) käsitletakse edaspidistes algatustes. 2011. aastal käivitatakse koos komisjoniga käesolevaga võrreldav algatus, milles käsitletakse sünteesilisi uimasteid, eesmärgiga kehtestada kõige enam mõjutatud riikide vahel ühine lähenemisviis eelkõige teabevahetuse ja eriväljaõppe osas, et võidelda keemiliste lähteainete kõrvaesuunamise vastu ning intensiivistada liikmesriikide vahel piirkondlikku koostööd ja partnerlust asjakohaste kolmandate riikidega. Lisaks nähakse ette sarnane algatus kanepi käsitlemiseks.
6. Otsustame ühendada sellised suunatud meetmed kahetise ühise kohustusega. Me analüüsime ja vajaduse korral täiustame liidus vahendeid, mis on hädavajalikud kaubitsejate tabamiseks nende kriminaaltulu kaudu. Samuti toetame me sarnaste vahendite väljatöötamist kolmandates riikides.
7. Võtame kindlaks nõuks võidelda uimastikaubanduse vastu, et anda tugev löök kuritegelikele ühendustele, mis on meie kodanikuühiskonnale ning ka lähte- ja transiidiriikide ühiskondadele suureks ohuks oma mitmekülgsuse, vägivaldale kalduvuse, neile kättesaadavate ressursside ja riikidevahelise loomu tõttu.
8. Innustame liikmesriike tegema tihedat koostööd välispiiride kontrolli tõhustamiseks, et vältida uimastite salakaubavedu Euroopa Liitu.

* * *

Sellest lähtuvalt põhineb Euroopa pakt kolmel peamisel kohustusel:

I – Kokaiini liikumisteede tõkestamine

- Lääne-Aafrikas Accras (Ghana) ja Dakaris (Senegal) rajatud piirkondlikud teabevahetuskeskused, mis moodustavad osa Atlandi ranniku ja Vahemere piirkonna Euroopa riikide ja ELi institutsioonide ühistegevusest, saavad kokaiini salakaubaveo vastases võitluses eriti oluliseks. Sellega seoses:
 - tugevdatakse nende keskuste koostöö tegemise vahendeid ja suutlikkust (soovitav tähtaeg: september 2010);
 - nende ülesanded hõlmavad partnerite vahelist jälitusteabe vahetamist, eksperdiabi andmist kohalike uurimiste tulemuslikkuse parandamiseks ning abi- ja koostööpoliitika toetamist Lääne-Aafrika transiidiriikidega (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010);
 - teabevahetuskeskused ühendatakse omavahel ning platvormidega MAOC-N ja CECLAD-M Europoli poolt liikmesriikide järelevalve all rajatava turvalise IKT võrgu abil (soovitav tähtaeg: jaanuar 2011);
 - Europoli turvalist teabevahetusvõrku (*Secure Information Exchange Network Application – SIENA*) kasutavad liikmesriigid piirkondlikes keskustes SIENA-terminali vormis (soovitav tähtaeg: alates jaanuarist 2011);
 - teabevoogu parandamiseks teeb Europol kohaldatava õigusraamistiku piires koostööd piirkondlike keskustega (soovitav tähtaeg: 2010–2011).

Nimetatud algatuste rakendamisel võetakse arvesse piirkondlike teabevahetuskeskuste eesseisvat hindamist.

- Europol annab osalevate liikmesriikide piirkondlikele keskustele erineval kujul analüütilist tuge:
 - esimese Lääne-Aafrikat käsitleva organiseeritud kuritegevuse ohtude hinnangu (OCTA–WA), mida vajaduse korral ajakohastatakse, alusel tehakse kättesaadavaks OCTAs sisalduv strateegiline analüüs ning seda täiendatakse kohandatud „ohuteadetega” (OC–SCAN) (soovitav tähtaeg: september 2010);
 - paralleelselt esitatakse tegevusanalüüs, kasutades konkreetseid „sihtrühmi” sellistes olemasolevates analüüsifailides nagu AWF COLA (soovitav tähtaeg: jaanuar 2011).
- Tähelepanelikult uuritakse Europoli ja Lääne-Aafrikas tegutsevate ÜJKP missioonide (eelkõige EUSSR Guinea Bissau) vahelist teabevahetust, mis oleks võimalus toetada kohalike omavalitsuste suutlikkuse suurendamist.
- Uimastite vastane võitlus jääb Euroopa liidu ja võtmeriikide vaheliste välissuhete oluliseks elemendiks:
 - täielikus kooskõlas ja koostoimes muude ELi välispoliitikatega tugevdatakse partnerlust lähteriikidega (Lõuna- ja Kesk-Ameerika), transiidiriikidega (Lääne-Aafrika) ning ELi peamiste partneritega (eelkõige Ameerika Ühendriigid) ning arendatakse selle operatiivset külge (soovitav tähtaeg: 2010–2012);
 - kohaldatavate õigusraamistike piires luuakse regulaarsed kontaktid selliste asjakohaste rahvusvaheliste teabevahetusstruktuuridega nagu JIATF asukohaga Key Westis (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010).

- Piirkondliku partnerluse ja ühiste jõupingutuste põhimõtet järgides intensiivistatakse ja koordineeritakse tehnilise abi andmist lähteriikidele (Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid) ja transiidiriikidele (Lääne-Aafrika).

Selles osas on võrdlusraamistikuks nõukogu poolt 22.–23. aprillil 2010 vastu võetud meetmedokumendis sisalduv strateegiline ja kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk on parandada Lääne-Aafrikast pärineva organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse alast koostööd, ning ELi, Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostöö- ja koordineerimismehhanism uimastite valdkonnas:

- ELi liikmesriikide ja komisjoni juhitud koolitusalaane koostöö ebaseadusliku uimastikaubanduse vastase võitluse valdkonnas muudetakse sidusamaks, et vältida kattumist ja täita võimalikud lüngad (soovitav tähtaeg: toimiv alates aastast 2011);
 - sel eesmärgil luuakse ajutine paindlik konsultatsioonimehhanism, mis koordineerib Lääne-Aafrikale osutatavat tehnilist abi koostöös komisjoniga ja vastavalt nõukogu 30. novembril 2009 vastu võetud järeldustele (soovitav tähtaeg: 2011). See peaks toimuma täielikus kooskõlas ELi rahastamisvahendite, eeskirjade ja menetlustega;
 - tehniline abi vastab vajadustele ja prioriteetidele, mida piirkonna riigid väljendasid ECOWASi poolt vastu võetud ja komisjoni toetuse saanud ning ka UNODCi poolt rakendatava piirkondliku tegevuskava raames (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010).
- Koostöös komisjoniga parandatakse jõupingutusi, et takistada lähteainete kõrvalesuunamist ebaseaduslikku uimastitootmisesse.

- Parandatakse teabega ning merel ja õhus kinnipidamiseoperatsioonide läbiviimisega seotud oskusi ja ressursse:
 - koostatakse liikmesriikide ja ELi antud ressursside ja toetuste loetelu ning seda ajakohastatakse korrapäraselt (soovitav tähtaeg: 2010. aasta teine pool);
 - püütakse sõlmida lepingud piirkondade asjakohaste kolmandate riikide ja mõnede „lipuriikidega”, et hõlbustada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1988. aasta narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase konventsiooniga ette nähtud pardale lubamise menetlusi (soovitav tähtaeg: 2011–2012);
 - arendatakse ühiseid maismaa-, mere-, jõe- ja õhuoperatsioone (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010, vajalik arv operatsioone).

II – Heroiini liikumisteede tõkestamine

- Heroiini salakaubaveost puudutatud liikmesriigid võtavad vastu ühise lähenemisviisi, milles võetakse arvesse liikumisteede ja asjaomaste partnerite paljusust. See ühine lähenemisviis rajaneb peamiselt liikmesriikide kontaktametnike võrgustikul ja ELi delegatsioonidel Balkani riikides ja teistes transiidipiirkondades, toetudes seejuures liikmesriikide ja ELi jõupingutustele:
 - olemasoleva võrgustiku suutlikkust ja asjakohasust hinnatakse operatiivvajadustest lähtuvalt (soovitav tähtaeg: 2011);
 - vajaduse korral võrgustikku tugevdatakse, lähetades asjakohastesse kolmandatesse riikidesse täiendavad liikmesriikide kontaktametnikud (soovitav tähtaeg: 2012. aasta esimene pool);
 - ELi liikmesriikide kontaktametnike innustatakse teavet andma ning vajaduse korral jagatakse teabevahetuse tulemusi vastutavate õiguskaitseasutuste tasandil (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010, täielikult toimiv jaanuaris 2011);

- selline lähenemisviis hõlmab vajaduse korral olemasolevaid piirkondlikke õiguskaitsealase koostöö asutusi, nagu SECI/SELEC Bukarestis ja CARICC Almatõs (Kasahstan) (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010).
- Operatiivkoostööd kolmandate riikidega, mis puutuvad kokku heroini salakaubaveoga Balkani ja Musta mere marsruudil, ning samuti koostööd Ida-Euroopa naaberriikidega intensiivistatakse nii palju kui võimalik:
 - Balkani marsruudil asuvad riigid võtavad vajaduse korral ja kohaldatava õigusraamistiku piires osa Europoli juhitud projektidest ja tema analüüsifailide (AWF) täiendamisest (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010);
 - asjakohasuse korral ja koostöös asjaomaste kolmandate riikidega kasutatakse kontrollialuseid saadetisi ja salaagente (soovitav tähtaeg: alustatakse 2011);
 - koostöös asjaomaste kolmandate riikidega kasutatakse erimeetodit, kui see on sobiv heroini salakaubaveo marsruutide jälgimiseks (soovitav tähtaeg: 2011–2012);
 - kui see on võimalik ja vajalik, viiakse asjaomaste kolmandate riikidega läbi ühised uurimised, vajaduse korral kõnealuste riikidega tehtava kahepoolse koostöö raames (soovitav tähtaeg: 2011–2012);
 - Euroopa Liit viib ellu algatused liikmesriikide ja asjaomaste Balkani riikide vahelise teabe ja oskusteabe vahetamise suurendamiseks (soovitav tähtaeg: alates 2010. aasta teisest poolest).

- Täielikus kooskõlas ja koostoimes välis- ja laienemispoliitikaga arendatakse partnerlust mõningate kolmandate riikidega, kellega koostööd peetakse oluliseks, eelkõige selliste riikidega, kellel on täita roll uimastikaubanduse mõjutamisel selle lähtekohas (soovitatav tähtaeg: 2011–2012).
- Koordineeritakse paremini liikmesriikide ja komisjoni juhitud tehnilist koostööd kolmandate riikidega, mis puutuvad kokku heroini salakaubaveoga Balkani piirkonnas, et vältida töö kattumist ja teha teatavaid liikmesriikide poolt kokkulepituid ühiseid investeeringuid. See peaks toimuma täielikus kooskõlas ELi rahastamisvahendite, eeskirjade ja menetlustega:
 - luuakse ajutine paindlik konsultatsioonimehhanism, et koordineerida asjakohastele kolmandatele riikidele osutatavat tehnilist abi koostöös komisjoniga (soovitatav tähtaeg: september 2010). See peaks toimuma täielikus kooskõlas ELi rahastamisvahendite, eeskirjade ja menetlustega;
 - seda silmas pidades koostatakse komisjoni ja liikmesriikide juhitud koostöö ajakava, mis edastatakse asjaomaste liikmesriikide kontaktametnikele ja mida analüüsitakse, et parandada Euroopa Liidu üldist koostöö pakkumist (soovitatav tähtaeg: 2011, ajakohastatakse korrapäraselt);
 - käimasolevate Euroopa projektide tulemusi hinnatakse ning Euroopa projekte tuleks vajaduse korral toetada ja jätkata (soovitatav tähtaeg: 2011. aasta esimene pool, ajakohastatakse korrapäraselt).

- Vajaduse korral tugevdatakse kohaldatava õigusraamistiku piires Europolli rolli piirkonnas:
 - Europolli ja Bukarestis asuva SELECI/SECI koostööd võib tõhustada seeläbi, et Europol teeb kättesaadavaks analüüsivõimed ning lähetab SECI/SELECI peakorterisse oma esindajad (soovitav tähtaeg: september 2010);
 - Europol pakub asjaomastele liikmesriikidele, sealhulgas kontaktametnike võrgustikule, SECI/SELECile ja CARICCile analüütilist abi OCTA alusel ning kohandatud „ohuteadete” näol (OC-SCAN) (soovitav tähtaeg: september 2010);
 - Europol edastab asjaomastele liikmesriikidele, sealhulgas kontaktametnike võrgustikule, SECI/SELECile ja CARICCile tegevusanalüüsi, kasutades konkreetseid „sihtrühmi” sellistes olemasolevates analüüsifailides nagu HEROIN AWF (soovitav tähtaeg: alates jaanuarist 2011);
 - parandatakse teabevahetust Europolli ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika missioonide (EUPM ja EULEX Kosovo) vahel (soovitav tähtaeg: alates 2011);
 - Europolli turvalist teabevahetusvõrku (*Secure Information Exchange Network Application* – SIENA) kasutavad liikmesriigid piirkondlikes keskustes SIENA-terminali vormis (soovitav tähtaeg: jaanuar 2011).

- Keemiliste lähteainete kõrvaesuunamise vastu võitlemine saab ühiseks prioriteediks liikmesriikidele, kes on eriti seotud heroini vastase võitlusega:
 - liikmesriike kutsutakse üles toetama komisjoni jõupingutusi, et tugevdada kontrolli ning käsitleda lähteainete alastes Euroopa õigusaktides esinevaid puudusi, mis on tuvastatud vastavate EÜ lähteainete alaste õigusaktide hindamisaruandes (soovitav eesmärk: 2011. aasta lõpp);
 - koostöös komisjoniga parandatakse jõupingutusi, et takistada lähteainete kõrvaesuunamist ebaseaduslikku uimastitootmisesse;
 - jätkatakse konkreetseid järelvalvemeetmeid projektide COHESION ja PRISM raames (soovitav tähtaeg: 2010–2011);
 - toetatakse ja jätkatakse käimasolevaid Euroopa projekte, nagu ELi ISEC-programm (soovitav tähtaeg: 2012).
- Me kinnitame, kui oluline on tõhus uimastikaubanduse vastane võitlus koostöös ELi liikmesriikidega ja samuti ELi laienemispoliitika raames.

III – Kriminaaltulu vastane võitlus

- Euroopa Liidus tugevdatakse vahendeid, mis võimaldavad kindlaks teha kriminaaltulu, võttes arvesse käimasolevaid hindamisi:
 - liikmesriigid jätkavad meetmete võtmist, et muuta oma kriminaaltulu jälitamise talitused kiiresti tegutsemisvõimeliseks vastavalt 6. detsembri 2007. aasta otsusele 2007/842/JSK, võttes arvesse hiljutisi rahapesuvastase töökonna parimaid tavasid käsitlevaid suuniseid kriminaaltulu jälitamise alal, ning varustada need oluliste vahenditega (soovitav tähtaeg: hiljemalt 2010. aasta lõpuks);

- liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed eesmärgiga kindlaks määrata tõhusad vahendid kriminaaltulu tuvastamiseks (soovitav tähtaeg: alates septembrist 2010);
 - Europoli raames tuleks tugevdada koostööd rahapesu juurdlusüksuste ja liikmesriikide muude rahapesu käsitlevate politseiteenistuste vahel ning analüüsida mitteametliku võrgustiku lisandväärtust (soovitav tähtaeg: 2010. aasta lõpp);
 - Europoli infosüsteemi ja analüüsifaile (nt SUSTRANS) peaks kasutama selliste andmete ja jälitusteabe töötlemiseks, mis puudutavad eelkõige uimastikaubandusega seotud rahapesu ja ebaseaduslikku raharinglust ning kriminaaltulu kindlaksmääramist (soovitav tähtaeg: 2011. aasta esimene pool).
- Eurojust aitab liikmesriikide taotluse korral hõlbustada ELis kriminaaltulu arestimist või konfiskeerimist käsitlevate otsuste täideviimist, kui selline abi on kasulik.
 - EL peaks kaaluma tehnilise abi andmist kolmandatele riikidele, kes soovivad välja töötada kindlakstegemise ja arestimise/konfiskeerimise vahendeid ning võtta vastu vajalikke õigusakte, et muuta sellised vahendid tõhusaks. Seejuures võetakse arvesse olemasolevaid rahvusvahelisi algatusi (nt UNODCi/Maailmapanga algatus STAR).
 - Liikmesriike innustatakse, kui see on asjakohane, kasutama kooskõlas riiklike õigusaktidega arestitud/konfiskeeritud kriminaaltulu (mis on saadud uimastikaubanduse teel) ja muid sarnaseid meetmeid võimalikult suurel määral uimastitevastase võitluse edendamiseks, austades seejuures täielikult liikmesriikide eelarvepädevust:
 - määratakse kindlaks liikmesriikide ühised ELis saavutatavad eesmärgid (soovitav tähtaeg: 2011).

Pärast COSI soovitude saamist vaatab JSK nõukogu korrapäraselt läbi käesoleva pakti rakendamise olukorra. Pakti täiendatakse järgmiste eesistumiste ajal teisi uimasteid käsitlevate meetmetega.
